

Mozikban a magyar ügynökfilm - szépséghibákkal

2012 szeptember 15. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Nem született meg a magyar válasz A mások életére, ami önmagában nem is baj. Van viszont egy tehetséges els? filmesünk és egy több ponton is elhibázott, de nem teljesen értéktelen magyar ügynökfilmünk. Cserhalmi Sára Drága besúgott barátaim cím? alkotása mától a mozikban

Nincs irigylésre méltó helyzetben Cserhalmi Sára. Nem elég, hogy mindenki a német etalonfilmet, A mások életét kezdi emlegetni, ha egy magyar ügynökfilmnek akár csak a gyanúja felmerül, de a Lajtán túli kollégákkal ellentétben filmjével könnyen az örökké lüktető seb újbóli megkaparását, egy folytonos vitát szül? belpolitikai darázsűszek megpiszkálását kockáztathatja.

Pedig provokációs szándék biztosan nem vezette. És ha mindez még nem lenne elég, merte a saját, méltán nagy hír? édesapját is instruálni a kamera el?tt. Egy els? filmes érkezése a mai ínséges id?kben ráadásul még inkább figyelmet kelt és várakozásokat szül. Ezek után nyilván azt kellene mondani: hagyjuk mindezeket, a politikai mellézköngéket és a körülmények ecsetelését, és nézzük ?t magát, a filmet. Csakhogy ha így teszünk, nem biztos, hogy méltányosan járunk el az alkotással és az alkotóval szemben.

Fotó: [Vertigo Média](#)

Sok olyan vonása és jellemzője van ugyanis ennek a filmnek, amelyek bizonyos küls? szempontok figyelmen kívül helyezésével egyértelműen kivívják a jogos kritikát, ám ha ezeket figyelembe vesszük, akkor a kritika árnyalható. A történet, melyet Cserhalmi Sára filmre vitt, úgy tipikus, hogy közben nagyon is valós történetek szöv?dtek belé. Valójában elég egyszer?, de nagyon is életszerű sablonra készült. Persze a nézőnek nem feltétlenül kell ismernie a valós ügynöktörténeteket – az esetleges személyes olvasatokat pláne nem –, de talán nem haszontalan tudatosítani, hogy a cselekményben egyebek mellett egy közismertebbnek számító történetzál is felismerhet?. A film szűzsége ugyanis néhány elemében Tar Sándor ügyére emlékeztet: adva van egy nem is kicsit lecsúszott, de a szakma véleménye szerint tehetséges író, akinek ügynökmúltjáról a nagy nyilvánosság is értesülhet, miután az egyik besúgott barát újságcikkben fakasztja fel a közös múltot terpeszked? gennyes sebet.

Cserhalmi: Mindenki másképp vélekedik az ügynökmúlttról

– Mit gondol a Drága besúgott barátaim által felvetett nézőpontról? Egy férfi megtudja, hogy a legjobb barátja jelentett róla.

Cserhalmi György: – Ahogy a kérdés felvetődött Sára részéről, az nekem már önmagában tetszett. Ebben a filmben a politikáról direktben egy szó nem esik. Barátságáról van szó, tisztességről, szándékokról. Elsődleges örööm éppen ennek szólt, és a többréteg? érintettség okán annak is örültem, hogy egyáltalán hozzá mert nyúlni a témához. Nem én inspiráltam a történetet, legalábbis direkt semmiképp sem – indirekt talán. Amikor két és fél éve májusban Sára el?ször említette a témát, rögtön írtam egy kis skiccet, valami egyszer? dolgot, amely aztán persze egészen mássá formálódott, de képet adott arról, hogy az alapokat én hogyan látom. Sára viszont nagyon ellépett attól, amit én eredetileg gondoltam, én ugyanis indulatosabb voltam a kérdésben. Ez az emberközpontú, analitikus irány, az elemzés viszont nagyon megfogott.

A f?szerepl?vel készült interjúnk [itt olvasható](#).

A pellengérré állított ügynök–író azonban ahelyett, hogy bocsánatért esedezne, még a saját nyilvános véd?beszédét is elmondja az egyik televízió stúdiójában ülve. Miért is fontos utalni a Tar-ügyre a film kapcsán? Leginkább azért, mert ha Cserhalmi Sára valójában nem merített a történetből, és nem akarta annak tapasztalatait is beépíteni a filmbe (amit nehéz lenne elhinni), akkor a film leginkább támadható, neuralgikus pontja válik még kevésbé védhet?vé. Derzsi János szerepformálásáról van szó. Addig nincs is baj, amíg a lecsúszott, alkoholistá, a súlyos betegség árnyékában vegetáló figura szerepében látjuk – ebben, most is, remekel. A döbbenet ott éri a nézőt, amikor kiderül: ? lenne a neves író, aki az értelmiségi társaságba beépülve jelentette, milyen rendszerellenes gondolatokat forgatott a fejében a f?városi értelmiség. Nehezen hihet?.

Nem arról van szó, hogy egy íróról csak azt tudjuk elképzelni, hogy a Platón-összes mögé rejtett porcelánkülibe köpi szolidan a vérhabos nyálat, ám a Derzsi játszottá nagybeteg figura megnyilvánulásai alapján nehéz elhinni, hogy a tippmix kitöltésén túl bármikor is tollat venne a kezébe. Ezt a rosszindulatú olvasatot tompíthatja, ha a figurába Tar Sándor bukástörténetét is belelátjuk, hiszen az író maga örökítette meg pokoljárását az alkoholistá munkanélküliekkel és munkásokkal teli periferián. Ezt az alulnézetet egyébként a rendez? is különös tehetséggel és érzékenységgel képes megragadni id?nként, Cserhalmi Sára esetében a hétköznapi színterek és szituációk legtöbbször hihet?en, megfelel? arányérzékkel kerülnek el?, és nem érezzük azt, amit sok magyar film esetében, hogy a görcsös igyekezet izzadságfoltja üti át a filmvásznat azzal, hogy „ez most a valóság lenne”.

Egészében viszont kissé sterilre sikerült a korfestés, illetve nincs is: a magyar értelmiségi film örökös jelenében járunk, az örök félmúltban, bár dátum szerint valószínűleg ma játszódik a történet. Ráadásul ha teljesen elfeledkezünk minden küls? referenciáról, akkor sutának t?nik a nagy leleplezés sztorija, gondolok itt többek között

a kissé kínos szerkesztési jelenetre, amit még egy teljesen felesleges, dramaturgiailag teljesen indokolatlan kirúgás-jelenettel is terhelt a rendező?

Fotó: [Vertigo Média](#)

Több ilyen rosszul elvarrt szál is akad egyébként. Ott van például a Benedek Miklós játszottá értelmiségi mellékszereplő, aki teljesen céltalanul téblábol a filmben. Érthető, hogy Cserhalmi Sára szerette volna időnként humoros jelenetekkel ellenpontosítani a komor történetet, de ez nem mindig sül el jól. Jó példa erre Keres Emil feltűnése az öreg '56-os szerepében, aki miközben az aktái után érdeklődik a vonatkozó hivatalnál, szinte Parittyá bácsis monológokra kényszerül a forgatókönyvnek köszönhetően, pedig érdekes megközelítést adja ez a magánszám a sokat emlegetett „viháros” magyar történelemnek (a bácsi azért is kéri ki az aktáit, mert nem emlékszik, ? jelentett-e valaha). Kérdéseket vet fel a Csujá Imre játszottá egykori tartótiszt szerepeltetése is: kissé komikus, de mindenképpen érdekes szál, ahogy „szerelmet vall” a megfigyelt célszemélynek – alapvetően hihető, és persze érdekes belegondolni abba, hogy egyes szakmabeliek részéről akár erős érzelmi kötődés és szimpátia is kialakulhatott a megfigyelték iránt –, még ha az említett mellékszereplő időnkénti feltűnése inkább a filmidőt nyújtja, és nem tesz feltétlenül sokat hozzá a történethez.

Szóval sok értékes alapanyag, számos szépen kimunkált részlet ellenére is hézagos, több pontján is átgondolatlan ez a film, és ezen nem változtat a cikket megíró, a besúgó baráttal farkasszemet néző értelmiségit megformáló [Cserhalmi György játéka](#) sem. Igaz, feltűnése a vásznon önmagában is nyeremény, jó látni ezt az arcot, látni egy színészt, akinek jelenléte van. Ami mégis menti valamennyire ezt a jó szándékú és többé-kevésbé kudarcos vállalkozást, az az erőszkolt ítélezéstől való tartózkodás. Marad viszont hiányérzet bűven, pedig a film nem egy figyelemre méltó szempontot is játékba hoz, például az irodalmi tevékenység és a besúgás, az értelmiségi lét egyesek számára adott, míg mások számára csak így, ilyen aljas módszerekkel elérhető problematikáját. Reméljük, hogy lesz valaki, aki továbbgondolja és vászonra álmódja ezeket, és azt is, hogy Cserhalmi Sárának lesz még lehetősége újabb filmben is bizonyítani.

(Drága besúgott barátaim – Színes magyar filmdráma, 90 perc, 2012. Rendező: Cserhalmi Sára. Forgalmazó: Vertigo Média Kft.)

mno.hu - Szathmáry István Pál

Ajánló

